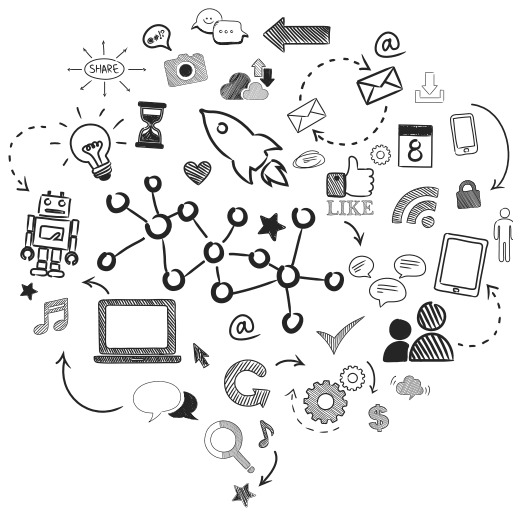

Modern Political Philosophy: Influences and Challenges

Shanasuek Wisetchai

ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่: อิทธิพลและความท้าทาย

Modern Political Philosophy: Influences and Challenges

ชนะศึก วิเศษชัย¹

Shanasuek Wisetchai

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ 10220, ประเทศไทย
Faculty of Humanity and Social Sciences, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok 10220,
Thailand e-mail: Shanasuek.wis@gmail.com

Received : June 10, 2024 Revised : October 12, 2024 Accepted : October 29, 2024

ด้อย

ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่เป็นแขนงหนึ่งของปรัชญาที่มีบทบาทสำคัญต่อการ
เานแนวคิด ทฤษฎีทางการเมือง มีความสำคัญต่อการศึกษาในสาขาวิชารัฐศาสตร์
นะเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง
วามขึ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายลักษณะของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ วิเคราะห์
ผลของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ต่อสังคมโลกยุคปัจจุบัน และวิเคราะห์ความ
ยของโลกปัจจุบันต่อปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ ในบทความได้อธิบายลักษณะของ
ญาการเมืองสมัยใหม่ว่ามีลักษณะการพิจารณาองค์ประกอบทางการเมืองและสังคม
นพื้นฐานแห่งความเป็นจริง โดยปราศจากการแทรกแซงทางปัจจัยด้านค่านิยม
ญาการเมืองสมัยใหม่เป็นฐานรากการพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับหลักเสรีภาพและความ
ภาค รวมไปถึงการกำเนิดรัฐและระบอบการปกครองสมัยใหม่ ในบทความได้
าให้เห็นว่าในสังคมโลกยุคปัจจุบัน ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ประสบกับความ
ยอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี ส่งผลให้แนวคิดเชิง
ญาการเมืองสมัยใหม่ที่แต่เดิมสามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองได้อย่าง
คลุมในฐานะ “แกนความคิดหลัก” ไม่สามารถตอบสนองต่อประเด็นทางการเมือง
ังคมที่หลากหลายได้อย่างสมบูรณ์ ความท้าทายดังกล่าว ประกอบด้วย ความขัดแย้ง
่างสิทธิของปัจเจกบุคคลกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความหลากหลายของวัฒนธรรม
สมดุลระหว่างเสรีภาพกับความมั่นคง และปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมและ
ฐกิจ

คำย: ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่; การศึกษารัฐศาสตร์; ทฤษฎีการเมือง

Abstract

Modern political philosophy constitutes a significant domain within the broader field of philosophy, instrumental in the formulation and evolution of political ideologies and theoretical frameworks. Its importance is underscored in the discipline of political science, serving as a fundamental instrument for the rigorous analysis and comprehension of political phenomena. The objective of this article is to delineate the distinctive characteristics inherent in modern political philosophy, scrutinize its impact on the contemporary global milieu, and assess the challenges that confront modern political philosophy in the current sociopolitical landscape. The article articulates the attributes of modern political philosophy as being grounded in the examination of political and social dimensions that are rooted in empirical reality, devoid of the influence of normative value considerations, underpinning the conceptualization of liberty and equality, as well as the emergence of the modern state and contemporary governance systems. The article posits that in the context of today's global society, modern political philosophy encounters substantial challenges arising from both social and technological transformations. Consequently, the theoretical constructs associated with modern political philosophy as a "core ideology," now struggle to adequately address the myriad and multifaceted political and social dilemmas. These challenges encompass the tensions between individual rights and collective welfare, the complexities of cultural pluralism, the quest for equilibrium between personal freedom and societal security, as well as the pervasive issues of social and economic disparity.

Keywords: Modern Political Philosophy; Political Science Studies; Political Theory

บทนำ

ปรัชญาการเมืองเป็นสาขาวิชาหนึ่งของวิชาปรัชญาบริสุทธิ์ที่มุ่งค้นหาคำตอบและความจริงเกี่ยวกับธรรมชาติของการเมือง โดยพยายามแสวงหาคำตอบว่าระเบียบทางการเมืองที่ดีที่สุดเป็นสากลนั้นควรเป็นอย่างไร การศึกษาปรัชญาการเมืองเริ่มต้นพัฒนาขึ้นในสมัยกรีกโบราณราว 500 ปีก่อนคริสตกาล หรือที่เรียกว่า "ยุคคลาสสิก" (Martin, 1996) ลักษณะสำคัญของปรัชญาการเมืองในยุคนี้คือการมุ่งแสวงหาคำตอบในสิ่งที่ "ควรจะเป็น" (what ought to) โดยเน้นประเด็นเรื่องคุณธรรมและความดีเป็นหลัก (เสนีย์ คำสุข, 2551: 65) นักปรัชญาการเมืองที่สำคัญในยุคนี้ได้แก่ โสกราตีส เพลโต และอริสโตเติล ซึ่งถือเป็นเสาหลักของปรัชญากรีก โสกราตีสเน้นการใช้เหตุผลและการโต้แย้งทางปรัชญาเพื่อแสวงหาคำตอบและคุณธรรม ส่วนเพลโตได้เสนอแนวคิดการปกครองโดยกษัตริย์ปราชญ์ (Philosopher King) ผู้ซึ่งผ่านการฝึกฝนอย่างเข้มงวดทั้งทางด้านปัญญาและจริยธรรมในหนังสือ "The Republic" (Plato, 2000) ขณะที่อริสโตเติลมองว่ามนุษย์เป็น "สัตว์การเมือง" (Political Animal) โดยธรรมชาติ และรัฐเป็นสิ่งที่มิได้อยู่ตามธรรมชาติ ซึ่งมีหน้าที่ช่วยให้พลเมืองบรรลุถึงชีวิตที่ดี (Aristotle, 1998) ทั้งสามท่านได้วางรากฐานคำถามสำคัญทางปรัชญาการเมืองที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน เช่น ระเบียบการปกครองที่ดีเป็นอย่างไร ผู้ปกครองที่ดีควรมีคุณสมบัติอย่างไร และรัฐที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร

เมื่อกรีกเสื่อมอำนาจลง โลกตะวันตกเข้าสู่ยุคโรมันในคริสต์ศตวรรษที่ 1-5 และยุคกลางระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 5-15 ตามลำดับ ปรัชญาการเมืองในสมัยโรมันและยุคกลางได้รับอิทธิพลจากคติความเชื่อเรื่องเทพเจ้าและศาสนาคริสต์อันเนื่องมาจากความรุ่งเรืองของคริสต์ศาสนา นักปรัชญาชาวโรมันอย่างซีเซโร (Cicero) ได้เสนอแนวคิดเรื่องกฎหมายธรรมชาติ (Natural Law) ซึ่งมองว่ากฎเกณฑ์ทางจริยธรรมบางประการเป็นสากล เป็นนิรันดร์ และอยู่เหนืออำนาจการตัดสินใจของมนุษย์ โดยเขากล่าวไว้ในงานเขียนเรื่อง "The Republic" ว่ากฎหมายที่แท้จริงคือเหตุผลอันถูกต้องซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติ มีความเป็นสากล ไม่เปลี่ยนแปลงและเป็นนิรันดร์" (Cicero, 1998) ต่อมาในยุคกลาง นักปรัชญาคริสต์อย่างเซนต์ออกัสติน (St. Augustine) และเซนต์โทมัส อควีนาส (St. Thomas Aquinas) ได้ผสมผสานแนวคิดทางปรัชญากรีกโบราณเข้ากับคำสอนของคริสต์ศาสนา โดยเซนต์ออกัสตินในหนังสือ "City of God" ได้กล่าวถึงความขัดแย้งระหว่างอาณาจักรของพระเจ้า (City of God) ซึ่งคือความดีงามสูงสุด กับอาณาจักรทางโลก (City of Man) ที่เต็มไปด้วยบาปและความชั่วร้าย (St. Augustine, 2003)

ส่วนเซนต์โทมัส อัครบิดรได้พัฒนาต่อแนวคิดกฎหมายธรรมชาติโดยเชื่อมโยงกฎเกณฑ์ทางจริยธรรมเข้ากับเจตจำนงของพระเจ้า และเสนอว่ากฎหมายที่ออกโดยมนุษย์นั้นจำเป็นต้องสอดคล้องกับกฎหมายตามธรรมชาติซึ่งสะท้อนเจตจำนงแห่งสวรรค์ (Aquinas, 1988) จะเห็นได้ว่าปรัชญาการเมืองในยุคโรมันและสมัยกลางให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างกฎเกณฑ์ทางการเมืองกับสิ่งที่เป็นนามธรรม โดยมีทั้งกฎหมายธรรมชาติ คุณธรรมตามธรรมชาติ และเจตจำนงของพระเจ้า ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญที่กำหนดรูปแบบการปกครองและสังคมการเมืองในยุคสมัยนั้น

ในคริสต์ศตวรรษที่ 15 ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่เกิดขึ้นจากการปลดแอกความคิดให้เป็นอิสระจากอิทธิพลของศาสนาจักร และหันมาให้ความสำคัญกับคุณค่าความเป็นมนุษย์แทน (Crosson, 2020) ก่อให้เกิดกระบวนทัศน์ใหม่ที่เน้นย้ำถึงศักดิ์ศรี สิทธิ และเสรีภาพของปัจเจกบุคคล ด้วยแนวคิดที่ว่ามนุษย์ทุกคนล้วนมีเหตุผลและมีอิสระเสรีตามธรรมชาติ นักปรัชญาสมัยใหม่อย่างโทมัส ฮอบส์ จอห์น ล็อก และฌ็อง-ฌัก รูสโซ ต่างนำเสนอมุมมองเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ในแง่ของการมีเสรีภาพ การมีเหตุผล และการมีสิทธิบางประการติดตัวมาแต่กำเนิด ซึ่งถือเป็นการปฏิวัติความคิดจากเดิมที่มุ่งกล่าวถึงรัฐและผู้ปกครองในอุดมคติ มาสู่การให้ความสำคัญกับปัจเจกชนในฐานะที่เป็นหน่วยทางการเมืองที่สำคัญที่สุด และมีคุณค่าในตัวเอง การเมืองการปกครองจึงมีเป้าหมายเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และผลประโยชน์ของประชาชน ไม่ใช่เพื่อสนองเจตจำนงของกษัตริย์หรือชนชั้นปกครองอีกต่อไป การเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ครั้งสำคัญนี้วางรากฐานให้กับแนวคิดเสรีนิยม ประชาธิปไตย และหลักนิติรัฐในเวลาต่อมา ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ได้ปฏิวัติโฉมหน้าของการเมืองจากโลกเก่าที่เน้นอำนาจรวมศูนย์และสิทธิขาดของผู้ปกครอง ไปสู่โลกใหม่ที่ให้คุณค่ากับเสรีภาพ ความเสมอภาค และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทุกคน

ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาารูปแบบและหลักการเกี่ยวกับการเมืองการปกครองที่ส่งผลต่อสังคมมนุษย์ในปัจจุบันอย่างมหาศาลอย่างไรก็ตาม ในโลกปัจจุบันที่มีความซับซ้อนและปัญหาที่หลากหลายมากขึ้น ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่กำลังเผชิญกับความท้าทายหลายประการอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและเศรษฐกิจ การศึกษาและวิเคราะห์ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่เพื่อทำความเข้าใจรากฐานของระบบการเมืองและสังคมปัจจุบัน ตลอดจนเพื่อปรับประยุกต์ใช้แนวคิดเหล่านี้ให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมและการเมืองที่

เปลี่ยนแปลงไปมีความสำคัญ จึงเป็นที่มาของบทความชิ้นนี้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอภาพรวมของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของแนวคิดเหล่านี้ต่อโลกปัจจุบัน และชี้ให้เห็นถึงความท้าทายที่กำลังเผชิญ อันจะนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงแนวคิดทางการเมืองให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

ความหมายของปรัชญาการเมือง

ปรัชญาการเมืองโดยพื้นฐานแรกเริ่มเป็นสาขาหรือแขนงหนึ่งของปรัชญา (philosophy) โดยที่ความหมายของคำว่าปรัชญาความหมายดั้งเดิมหมายถึง ความรักในปัญญา (love of wisdom) หรือ การแสวงหาปัญญา ผู้ที่แสวงหาปัญญา คือ ปรัชญาเมธี (philosopher) แสวงหาปัญญาในเรื่องที่เกี่ยวกับความจริงอันสูงสุดของธรรมชาติ (วีโรจ นาคนาคาตรี, 2555: 1) โดยอาศัยการใช้หลักเหตุผลในการค้นพบความรู้เกี่ยวกับความจริง ปรัชญาการเมืองโดยความหมายทั่วไปจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแสวงหาความจริงเกี่ยวกับการเมือง (สรวิษฐ์ วงษ์สะอาด, 2561)

ปรัชญาการเมืองคือวิชาที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทางการเมือง โดยมุ่งศึกษาธรรมชาติของการเมืองและระเบียบทางการเมืองที่ถูกต้อง ไม่ใช่เพียงความเชื่อหรือความคิดเห็นส่วนตัว ตามที่ สมบัติ จันทรวงศ์ (2556) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ปรัชญาการเมืองมิใช่เพียงการทดแทนความเห็นในเรื่องธรรมชาติของการเมือง แต่ยังเป็นความพยายามที่จะรู้ทั้งธรรมชาติของสิ่งที่เป็นการเมืองและระเบียบทางการเมืองที่ถูกต้องควบคู่กันไป ปรัชญาการเมืองจึงเป็นศาสตร์ที่วางรากฐานของความรู้ทางการเมืองบนพื้นฐานของหลักวิชามีใช่เพียงความเชื่อหรือความคิดเห็น แต่เป็นการศึกษาธรรมชาติของสิ่งที่เป็นการเมืองและระเบียบทางการเมืองที่ถูกต้องอย่างเป็นระบบ

การศึกษาปรัชญาการเมืองมุ่งค้นหาความจริงเกี่ยวกับการเมือง แต่ไม่ได้มีลักษณะของวิทยาศาสตร์ที่อาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์และการพิสูจน์ ตรงกันข้าม ปรัชญาการเมืองเต็มไปด้วยการให้คุณค่ากับค่านิยมเชิงปทัสฐาน ดังที่สมพงษ์ เกษมสิน (2519) ได้อธิบายว่า ปรัชญาการเมืองเป็นการศึกษาการเมืองในระดับลึกซึ้ง และเกี่ยวโยงกับสาขาวิชาอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความรู้แจ้ง อย่างไรก็ตาม ปรัชญาการเมืองอาจไม่มีลักษณะความเป็นวิทยาศาสตร์และไม่สามารถพิสูจน์ได้ ปรัชญาการเมืองมุ่งเน้นหลักจริยธรรมที่เป็นเสมือนหลักการหรือเหตุผลที่ถูกต้องและมีคุณธรรม อีกทั้งยังมุ่งค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ในส่วนที่วิทยาศาสตร์เข้าไปไม่ถึง

แม้ปรัชญาการเมืองอาจไม่ต้องการพิสูจน์ตามแนวทางของวิทยาศาสตร์ แต่ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกันตรงที่มุ่งหาความจริงเกี่ยวกับการเมืองโดยมีการใช้เหตุผล มีการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ในการค้นหาสาเหตุที่ก่อให้เกิดสถานการณ์ทางการเมืองต่างๆ ดังที่มิลเลอร์ (Miller, 2022) ได้อธิบายว่า ปรัชญาการเมืองเป็นสาขาวิชาที่มุ่งค้นหาหลักการและเหตุผลที่ควรจะเป็น มิใช่เพียงบรรยายสภาพที่เป็นอยู่ ณ ปัจจุบันเท่านั้น ปรัชญาการเมืองมุ่งหวังที่จะให้บุคคลได้ตระหนักถึงเหตุผลในการกระทำที่สอดคล้องกับความเข้าใจของตนเอง ทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดการตัดสินใจและปฏิบัติการที่มีพื้นฐานมาจากหลักการและคุณค่าที่ยึดถือ ในทัศนะของมิลเลอร์ ปรัชญาการเมืองมิได้จำกัดอยู่เพียงแค่การพรรณนาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือการวิเคราะห์สภาพการณ์ในปัจจุบันเท่านั้น หากแต่ยังครอบคลุมถึงการวิพากษ์วิจารณ์ถึงมูลเหตุและเงื่อนไขที่นำไปสู่สถานการณ์นั้นๆ รวมถึงการหาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุสังคมที่พึงปรารถนา เช่นเดียวกับกับ โมฮัมหมัด (Muhammad, 2022) ซึ่งมองว่าปรัชญาการเมืองเป็นแขนงความรู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ และทฤษฎีทางการเมือง อย่างเป็นระบบ มีเหตุผล และครอบคลุมมิติต่างๆ ของชีวิตการเมือง การศึกษาในแง่นี้มุ่งทำความเข้าใจแนวคิดทางการเมืองที่มีโครงสร้างและมีฐานคิดที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถวิเคราะห์และตีความประเด็นทางการเมืองได้อย่างละเอียดรอบด้าน

ปรัชญาการเมืองยังเป็นสาขาวิชาที่มุ่งค้นหาหลักการและแนวคิดในการจัดระบบทางการเมืองการปกครองที่เหมาะสม สุจิตานา (Sujana, 2022) เสนอว่าปรัชญาการเมืองเป็นสาขาวิชาที่ศึกษาคำถามพื้นฐานเกี่ยวกับรัฐบาล การเมือง เสรีภาพ ความยุติธรรม สิทธิ และการบังคับใช้กฎหมายโดยอำนาจรัฐ มุ่งเน้นความเข้าใจว่าสังคมควรจัดระเบียบและปกครองอย่างไร สังคมที่ยุติธรรมคืออะไร บทบาทของรัฐควรเป็นเช่นไร และสิทธิของปัจเจกบุคคลมีขอบเขตเพียงใด การศึกษาปรัชญาการเมืองมุ่งค้นหาหลักการและแนวคิดในการจัดระบบสังคมและการปกครองที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากมโนทัศน์เรื่องอำนาจ กฎหมาย ความชอบธรรม ความเสมอภาค และเสรีภาพ เช่นเดียวกับ กิลเบิร์ตและคณะ (Gilbert et al., 2023) ที่กล่าวว่าปรัชญาการเมืองศึกษาเกี่ยวกับคำถามด้านรัฐบาล การเมือง เสรีภาพ ความยุติธรรม สิทธิ และการบังคับใช้กฎหมายโดยผู้มีอำนาจรัฐ ทั้งนี้ กิลเบิร์ตและคณะระบุว่าปรัชญาการเมืองไม่เพียงแต่พิจารณาถึงโครงสร้าง กฎเกณฑ์ และกระบวนการทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับมิติด้านศีลธรรมและจริยธรรมของการตัดสินใจทางการเมืองด้วย เพื่อทำความเข้าใจและวิพากษ์วิจารณ์หลักการที่เป็น

รากฐานของระบบและพฤติกรรมทางการเมือง ปรัชญาการเมืองจึงเป็นความพยายามตอบคำถามเกี่ยวกับความชอบธรรมของรูปแบบการปกครอง หลักการพื้นฐานของสิทธิและเสรีภาพ ขอบเขตอำนาจของรัฐ และความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ โดยมุ่งศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน ผสมกับประเด็นร่วมสมัยในสังคมการเมือง เช่น ประชาธิปไตย ระบอบเผด็จการ ชาตินิยม ลัทธิเสรีนิยม สังคมนิยม ฯลฯ เพื่อวิเคราะห์และตีความหลักการและคุณค่าแก่นแท้ที่แฝงอยู่ในแนวคิดเหล่านั้น

จากความหมายและคำอธิบายเกี่ยวกับปรัชญาการเมืองจะเห็นได้ว่าปรัชญาการเมืองเป็นการศึกษาและวิเคราะห์ธรรมชาติเพื่อแสวงหาความรู้ความจริงของการเมือง ศึกษาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ทางการเมืองเพื่อความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้นเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ปรัชญาการเมืองศึกษาในสิ่งที่วิทยาศาสตร์เข้าไม่ถึง มีลักษณะที่แตกต่างจากทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งอาจไม่สามารถพิสูจน์ได้ แต่ก็เป็นการศึกษาอย่างเป็นเหตุเป็นผลและเป็นระบบ เช่น การแก้ไขรัฐธรรมนูญของประเทศไทย ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่นำไปสู่การถกเถียงเกี่ยวกับรูปแบบการปกครองที่เหมาะสมที่สุดสำหรับประเทศ ซึ่งเป็นคำถามเชิงปรัชญาการเมืองที่ไม่มีคำตอบตายตัวและไม่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยการทดลอง เป็นสิ่งที่วิทยาศาสตร์เข้าไม่ถึง จำเป็นต้องอาศัยการศึกษาวิเคราะห์โดยใช้ปรัชญาการเมืองเป็นฐาน เป็นต้น ทั้งนี้ปรัชญาการเมืองจะศึกษาครอบคลุมประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการเมือง ประกอบด้วย รูปแบบการปกครอง สถาบันและกฎหมายทางการเมือง ตลอดจนบทบาทและคุณธรรมของผู้ปกครอง

ลักษณะของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่

12

ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่มีรากฐานจากการมองโลกอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงที่มีความใกล้ชิดกับวิทยาศาสตร์อันเป็นผลจากการฟื้นฟูศิลปวิทยาการหลังสังคมยุโรปปลดแอกตนเองออกจากการครอบงำทางความคิดของศาสนจักรในคริสต์ศตวรรษที่ 16 (วิโรจ นาคนาคตรี, 2555: 3) ท่ามกลางการฟื้นฟูศิลปะและวิทยาการต่าง ๆ มีการปฏิบัติแนวคิดเกี่ยวกับโลกและจักรวาล แนวคิดที่มีอยู่ในยุโรปก่อนหน้านั้นได้อาศัยหลักเกณฑ์ความคิดจากนักคิดกรีกโบราณ โดยนำมาเชื่อมกับความศรัทธาในคัมภีร์ไบเบิลและศาสนจักรนักปราชญ์ในยุคกลางส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความคิดและสติปัญญาลึกซึ้ง แต่ปัญหาที่นักคิดยุคนี้พยายามแสวงหาที่มีความห่างไกลไปจากโลกที่เป็นรอบ ๆ ตัวเขา แนวคิดใหม่อันแสวงหาเกี่ยวกับโลกที่เป็นจริงและเกี่ยวกับธรรมชาติได้เข้ามาเปลี่ยนโฉมหน้าของปรัชญาและวิทยาศาสตร์ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเมืองได้ถูกปรับโฉมใหม่โดยมาเคียงเวลลี

นักปรัชญาชาวอิตาลีอันเป็นจุดเริ่มต้นของ “ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่” ซึ่งมีแนวทางการศึกษาและวิเคราะห์โดยพิจารณาจากสภาพ “ความเป็นจริง” เน้นศึกษาเรื่องราวที่เป็นเหตุเป็นผลและสามารถอธิบายได้

ในขณะที่ปรัชญาการเมืองแบบคลาสสิกพิจารณาประเด็นทางการเมืองและประเด็นทางศีลธรรมจากแง่ของความสมบูรณ์ของมนุษย์เป็นหลัก ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่กลับให้ความสำคัญกับสภาพที่เป็นจริง ไม่เพ้อฝัน และจับต้องได้ โดยเน้นการศึกษาสภาพทางสังคมการเมืองแบบประจักษ์นิยมและเหตุผลนิยม อันเป็นพื้นฐานเดียวกัน กระบวนการหาความรู้ในทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้มาซึ่งความเข้าใจในธรรมชาติของการเมืองที่เป็นจริง ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ตัดการให้คุณค่าทางคุณธรรมจริยธรรมออก นักปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ไม่สนใจว่าชีวิตที่ติดนั้นควรเป็นอย่างไร แต่สนใจความเป็นจริงของชีวิตว่าโดยธรรมชาติมนุษย์เป็นได้ทั้งคนดีคนเลว ความจำเป็นทางการเมืองต่างหากที่บังคับให้มนุษย์เป็นคนดี คุณธรรมไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติแต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมโดยผ่านการศึกษาและการอบรมเท่านั้น จึงเป็นไปได้ที่จะพิจารณาคุณค่าทางการเมืองโดยใช้คุณธรรมเป็นเกณฑ์ (พลศักดิ์ จิรไกรศิริ, 2551:14)

มาเคียเวลลีได้รับการยอมรับว่าเป็นบิดาของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ เนื่องจากเขาได้ปฏิเสธแนวทางของปรัชญาการเมืองสมัยคลาสสิก ซึ่งเน้นถึงคุณธรรมและความดีที่เป็นสิ่งที่เต็มไปด้วย “ปทัสถาน” หรือความคิดและค่านิยม (norms) แต่มาเคียเวลลีกลับเสนอให้พิจารณาทุกอย่างใหม่หมด โดยให้พิจารณาจากแง่มุมของ “ความเป็นจริง” (วรารักษ์ เฉลิมนันท์ศักดิ์, 2551:86) ตามความคิดของเขา มนุษย์นั้นไม่ใช่สิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ใด ๆ หากแต่มนุษย์กระทำการทุกอย่างไปโดยมีเหตุและผลหรือความจำเป็น มนุษย์ไม่ใช่สัตว์การเมืองและไม่ได้มีแนวโน้มที่จะมีคุณธรรมโดยธรรมชาติ หากแต่เป็นสัตว์ที่เลวและจะต้องถูกบังคับให้เป็นคนดี คุณธรรมไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ ในทัศนะของมาเคียเวลลีเชื่อว่าสภาพความเป็นจริงของมนุษย์คือเป็นสัตว์ที่ชั่วร้าย ดังนั้นจึงต้องมีวิธีการในการควบคุมมนุษย์เหล่านี้ และโดยธรรมชาติของมนุษย์ไม่มีสิ่งใดที่จะควบคุมมนุษย์ได้นอกจากความกลัว จึงจำเป็นต้องใช้อำนาจและความกลัวให้สังคมมนุษย์อยู่เป็นปกติและเรียบร้อย ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้ตัดเรื่องคุณงามความดีของผู้ปกครองและรัฐออกจนหมดสิ้น เหลือไว้เพียงสิ่งที่เป็นจริงในสังคมมนุษย์เท่านั้น ความคิดของมาเคียเวลลีได้เปลี่ยนแปลงแนวทางการมองปรัชญาการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ และกลายเป็นรากฐานสำคัญของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่

การปลดปล่อยความคิดให้เป็นอิสระจากอิทธิพลของศาสนจักร และหันมาให้ความสำคัญกับคุณค่าความเป็นมนุษย์แทน นำไปสู่การเกิดขึ้นของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับ "คุณค่า" ของปัจเจกบุคคล แทนที่จะยึดมั่นในหลักคำสอนทางศาสนา โดยเน้นย้ำถึงศักดิ์ศรี สิทธิ และเสรีภาพของแต่ละบุคคล ด้วยแนวคิดที่ว่ามนุษย์ทุกคนล้วนมีเหตุผลและมีอิสระเสรีตามธรรมชาติ นักปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ส่วนใหญ่ มักเริ่มต้นด้วยการนำเสนอความจริงเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ โทมัส ฮอบส์ ระบุว่ามนุษย์มีเสรีภาพตามธรรมชาติ แต่ในขณะเดียวกันก็มีนิสัยซึ่กแล้วและชอบแก่งแย่งชิงดีกัน ในทำนองเดียวกัน จอห์น ล็อก ก็กล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์ในแง่ที่ว่าเป็นผู้มีเหตุผล และมีเสรีภาพ ส่วนฌ็อง-ฌาคส์ รูสโซว์ ชี้ให้เห็นว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับเสรีภาพตามธรรมชาติ จะเห็นได้ว่าแนวคิดของนักปรัชญาการเมืองเหล่านี้ ต่างมุ่งเน้นไปที่การให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลและคุณค่าความเป็นมนุษย์แทนที่จะกล่าวถึงรัฐที่ดีควรเป็นอย่างไรและผู้อุปการที่สมควรมีคุณธรรมและจริยธรรมอย่างไร ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ ที่พยายามปลดแอกมนุษย์ให้เป็นอิสระจากอำนาจศาสนจักร และยืนยันในศักดิ์ศรี สิทธิ และเสรีภาพของปัจเจกชน อันเป็นคุณลักษณะพื้นฐานตามธรรมชาติของความเป็นมนุษย์

การแสวงหาหนทางสู่ความมั่นคงของผู้นำและการคั่นหาระบอบการปกครองที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้นักปรัชญายุคสมัยใหม่หันมาให้ความสนใจกับการพัฒนาแนวคิดทางปรัชญาที่ส่งผลต่อการสถาปนาสถาบันทางการเมือง การวางกรอบกติกาในการดำรงอยู่ร่วมกันของคนในสังคมการเมือง ตลอดจนความชอบธรรมของสถาบันและบทบัญญัติทางกฎหมายเหล่านั้น ทั้งหมดนี้ตั้งอยู่บนรากฐานของการใช้เหตุผลในการอธิบายปรากฏการณ์ หรือการให้คุณค่าที่ได้มาจากประสบการณ์ของมนุษย์เอง โดยนักปรัชญาอย่างโบแด็งได้กล่าวถึงอำนาจอธิปไตยที่เป็นของผู้ปกครอง ในขณะที่ล็อกและรูสโซว์พูดถึงที่มาของสถาบันนิติบัญญัติที่เกิดขึ้นจากการทำสัญญาประชาคมระหว่างประชาชน ส่วนเดวิด ฮูมได้อธิบายถึงระบบกฎหมายและการปกครองที่ถือกำเนิดขึ้นจากจารีตประเพณีและประสบการณ์ที่สั่งสมของมนุษย์ ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงจุดเน้นของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ที่เป็นรากฐานของระบบการปกครองภายใต้ลักษณะของรัฐสมัยใหม่

ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นทฤษฎี ในขณะที่ทฤษฎีการเมืองมุ่งเน้นการอธิบายหลักการหรือปรากฏการณ์เฉพาะด้านด้วยหลักตรรกะ

อันเกิดจากสมมติฐานที่อยู่พื้นฐานของความจริงและประสบการณ์ โดยปราศจากการพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่เป็คุณค่าเชิงปทัสถาน ปรัชญาสมัยใหม่มีพื้นฐานที่แน่นอนหาไปด้วยความจริงเช่นกัน ในมุมมองของนักปรัชญาการเมืองสมัยใหม่มุ่งอธิบายเหตุผลเชิงตรรกะของการเกิดขึ้นของสังคมการเมือง ความจำเป็นในการมีกฎหมายและสถาบันทางการเมือง บ่อเกิดแห่งอำนาจและความชอบธรรมในการใช้อำนาจปกครอง โดยได้ตัดการให้คุณค่าเชิงคุณธรรมและจริยธรรมออก เหลือเพียงความเป็นเหตุเป็นผล การมองสังคมในลักษณะนี้ทำให้ปรัชญาสมัยใหม่มีความใกล้เคียงกับลักษณะของ "ทฤษฎี" มากขึ้น ต่างกันเพียงทฤษฎีมีจุดเน้นที่เฉพาะเจาะจงลงไปและใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนขึ้น ดังนั้นในแนวคิดของนักปรัชญาการเมืองสมัยใหม่คนหนึ่งคนอาจมีทั้งส่วนที่เป็นทั้งปรัชญาและส่วนที่เป็นทฤษฎี เช่น แนวคิดของจอห์น ล็อคเรื่องสิทธิธรรมชาติ และความจำเป็นในการเข้าสู่สังคมการเมืองถือเป็นเรื่องเชิงปรัชญา แต่การอธิบายเหตุผลของการทำสัญญาประชาคมและการจัดตั้งสถาบันทางการเมืองบนฐานของข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธรรมชาติมนุษย์กลับมีลักษณะเป็นทฤษฎีมากกว่า เพราะพยายามหาข้อสรุปจากสมมติฐานที่มีพื้นฐานมาจากความเป็นจริง โดยปราศจากการพิจารณาคุณค่าทางจริยธรรมหรือศีลธรรม เป็นต้น

กล่าวได้ว่า ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ มุ่งเน้นการศึกษาสภาพการณ์ทางการเมือง โดยปราศจากการแทรกแซงของปัจจัยด้านค่านิยม ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งและเป็นรูปธรรม แตกต่างจากปรัชญาสมัยโบราณที่เน้นศึกษาในสิ่งที่จะเป็นในลักษณะนามธรรม อันประกอบด้วย ค่านิยม คุณธรรมและความดี ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่มีลักษณะที่มุ่งหาข้อเท็จจริงและความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ทำความเข้าใจสภาพการณ์ทางการเมืองอย่างเป็นระบบ โดยละทิ้งการพิจารณาในด้านคุณค่าเชิงนามธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ความเข้าใจที่เป็นวัตถุวิสัย โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ มีลักษณะใกล้เคียงกับวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาทฤษฎีทางการเมืองที่มุ่งแสวงหากฎหรือรูปแบบทางการเมืองที่เป็นสากล

อิทธิพลของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ต่อโลกยุคปัจจุบัน

ระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 16-19 ยุโรปเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในหลายด้าน เริ่มจากยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการที่กระตุ้นให้เกิดการตั้งคำถามต่ออำนาจของศาสนจักรและส่งเสริมแนวคิดเรื่องเหตุผลและปัจเจกนิยม การสำรวจและการล่า

อาณานิคมนำไปสู่การค้นพบดินแดนใหม่และการสร้างจักรวรรดิ ส่งผลให้เกิดการเผชิญหน้ากับวัฒนธรรมและระบบการเมืองที่แตกต่าง อันนำมาสู่การตั้งคำถามเกี่ยวกับความชอบธรรมของอำนาจและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน การปฏิบัติทางวิทยาศาสตร์ก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม พร้อมทั้งส่งเสริมแนวคิดเรื่องความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลง ในขณะเดียวกัน แนวคิดทางปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ก็ได้พัฒนาควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเหล่านี้ ผลจากการพัฒนาความคิดทางปรัชญาการเมืองในช่วงเวลาดังกล่าว ได้ถูกสานต่อและส่งอิทธิพลต่อโลกยุคปัจจุบันในหลากหลายด้านดังต่อไปนี้

การวางรากฐานด้านสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์

ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ซึ่งมีจุดเน้นที่ความเป็นจริงและศักยภาพความเป็นมนุษย์ มีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อการวางรากฐานแนวคิดเรื่องสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ การพัฒนาแนวคิดดังกล่าวเป็นผลมาจากการสังสมองค์ความรู้และประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยมีนักปรัชญาและนักคิดหลายท่านมีส่วนสำคัญในการหล่อหลอมและพัฒนาแนวคิดนี้ อาทิ จอห์น ล็อก (John Locke) ฌอง-ฌาคส์ รูสโซ (Jean-Jacques Rousseau) และจอห์น สจิวต์ มิลล์ (John Stuart Mill) โดยจอห์น ล็อก นักปรัชญาชาวอังกฤษ ได้วางรากฐานสำคัญของแนวคิดสิทธิมนุษยชนสมัยใหม่ผ่านทฤษฎีสิทธิธรรมชาติ (Natural Rights) ของเขา ในงานเขียนสำคัญ "Two Treatises of Government" ล็อกได้เสนอว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับสิทธิธรรมชาติบางประการที่ไม่อาจถูกพรากไปได้ อาทิ สิทธิในชีวิต เสรีภาพ และทรัพย์สิน ดังที่เขากล่าวไว้ว่า "มนุษย์ทั้งหมดโดยธรรมชาติอยู่ในสภาวะแห่งเสรีภาพและความเสมอภาคอย่างสมบูรณ์" (Locke, 1988:269) สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ครั้งสำคัญ จากเดิมที่มองว่าสิทธิเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองหยิบยื่นให้ มาสู่การมองว่าสิทธิเป็นสิ่งที่มนุษย์มีติดตัวมาแต่กำเนิด อิทธิพลของแนวคิดนี้ปรากฏชัดเจนในเอกสารทางการเมืองที่สำคัญหลายฉบับ อาทิ คำประกาศอิสรภาพของสหรัฐอเมริกา ในขณะที่แนวคิดของ ฌอง-ฌาคส์ รูสโซ มีอิทธิพลอย่างต่อการพัฒนาแนวคิดเรื่องสิทธิและเสรีภาพผ่านทฤษฎีสัญญาประชาคม (Social Contract) รูสโซเสนอว่าอำนาจการปกครองที่ชอบธรรมต้องมาจากความยินยอมของประชาชน เขากล่าวไว้ในงานเขียนเรื่อง "The Social Contract" ว่า "การสละเสรีภาพก็เท่ากับการสละความเป็นมนุษย์" (Rousseau, 1997:45) แนวคิดนี้ได้กลายเป็นพื้นฐานของหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่ ส่วนจอห์น สจิวต์ มิลล์ (John Stuart Mill) มีบทบาท

สำคัญในการพัฒนาแนวคิดเรื่องเสรีภาพในสังคมสมัยใหม่ ในงานเขียนเรื่อง "On Liberty" มิลล์ได้เสนอหลักการสำคัญว่า "เสรีภาพของปัจเจกบุคคลควรถูกจำกัดก็ต่อเมื่อการกระทำนั้นก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้อื่นเท่านั้น" (Mill, 2001:13) แนวคิดของมิลล์กลายเป็นหลักการพื้นฐานในการกำหนดขอบเขตของเสรีภาพในสังคมประชาธิปไตยสมัยใหม่ และมีอิทธิพลต่อการพัฒนากฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของพลเมือง อิทธิพลของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่นำไปสู่ความพยายามในการสร้างกลไกเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในระดับสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านการประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ขององค์การสหประชาชาติ ในปี ค.ศ. 1948 ซึ่งระบุว่า "มนุษย์ทั้งปวงเกิดมามีอิสระและเสมอภาคกันในศักดิ์ศรีและสิทธิ" (United Nations, 1948) สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของแนวคิดสิทธิธรรมชาติที่ได้รับการพัฒนามาตั้งแต่สมัยของล๊อค ปฏิญญานี้ได้กลายเป็นบรรทัดฐานสากลในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนากฎหมายและนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศต่างๆ ทั่วโลก นำไปสู่การจัดตั้งกลไกระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เช่น คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ และศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป การสร้างกลไกทางกฎหมายและสถาบันและการกำหนดบรรทัดฐานระหว่างประเทศดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ที่มีต่อโลกจนกระทั่งถึงยุคปัจจุบัน

การสร้างฐานรากแห่งระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่

ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ได้วางรากฐานสำคัญให้กับระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน โดยนักคิดและนักปรัชญาหลายท่านได้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาแนวคิดและหลักการที่เป็นแกนกลางของระบอบประชาธิปไตย แนวคิดการแบ่งแยกอำนาจ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่ ได้รับการพัฒนาโดยมองเตสกีเออ (Charles-Louis de Montesquieu) ในงานเขียนเรื่อง "The Spirit of the Laws" เขาได้เสนอว่าอำนาจรัฐควรถูกแบ่งออกเป็นสามส่วน ได้แก่ อำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ เพื่อป้องกันการใช้อำนาจในทางที่ผิด ดังที่เขากล่าวว่า "เมื่ออำนาจนิติบัญญัติและบริหารรวมอยู่ในบุคคลหรือองค์กรเดียวกัน เสรีภาพก็ไม่อาจดำรงอยู่ได้" (Montesquieu, 1989: 157) แนวคิดนี้ได้กลายเป็นหลักการพื้นฐานในการออกแบบโครงสร้างการปกครองของระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่นอกจากนี้ จอห์น ล็อก (John Locke) ได้เสนอแนวคิดเรื่องสิทธิธรรมชาติและรัฐบาลที่มีขอบเขตจำกัด โดยเขาเชื่อว่า

มนุษย์มีสิทธิตามธรรมชาติในชีวิต เสรีภาพ และทรัพย์สิน และรัฐบาลมีหน้าที่ในการปกป้องสิทธิเหล่านี้ ดังที่เขากล่าวว่า "เป้าหมายอันยิ่งใหญ่และหลักของการที่มนุษย์รวมตัวกันเป็นรัฐและอยู่ภายใต้รัฐบาล คือการอนุรักษ์ทรัพย์สินของพวกเขา" (Locke, 1988:350) แนวคิดนี้ได้กลายเป็นรากฐานของหลักนิติธรรมและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในขณะเดียวกัน ฌอง-ฌาคส์ รูสโซ (Jean-Jacques Rousseau) ได้เสนอแนวคิดเรื่องเจตจำนงทั่วไป (general will) และสัญญาประชาคม (social contract) ซึ่งมีอิทธิพลต่อแนวคิดเรื่องความชอบธรรมของรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย รูสโซเสนอว่าอำนาจการปกครองที่ชอบธรรมต้องมาจากความยินยอมของประชาชน ดังที่เขากล่าวว่า "การสละเสรีภาพก็เท่ากับการสละความเป็นมนุษย์" (Rousseau, 1997:45) แนวคิดนี้ได้กลายเป็นพื้นฐานของหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่ อิทธิพลของแนวคิดเหล่านี้ปรากฏชัดเจนในรัฐธรรมนูญและระบบการปกครองของประเทศประชาธิปไตยทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหรัฐอเมริกา ซึ่งรัฐธรรมนูญได้รับอิทธิพลโดยตรงจากแนวคิดของนักปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ ก่อกำเนิดเป็นหลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตยที่เป็นหลักการพื้นฐานที่หลายประเทศทั่วโลกนำไปใช้ สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ที่มีอิทธิพลต่อระบอบการเมืองการปกครองของโลกยุคปัจจุบัน

รากฐานของความเป็นรัฐชาติหรือรัฐสมัยใหม่

ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่มีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมแนวคิดเรื่องรัฐชาติ (nation-state) ซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองที่รัฐมีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนและประชาชนที่มีเชื้อชาติ วัฒนธรรม และภาษาร่วมกัน แนวคิดนี้มีรากฐานมาจากสนธิสัญญาเวสต์ฟาเลีย (Peace of Westphalia) ในปี 1648 ซึ่งวางหลักการของอธิปไตยของรัฐและการไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่น นักปรัชญาคนสำคัญที่มีส่วนในการพัฒนาแนวคิดนี้คือ ฌอง โบแดน (Jean Bodin) ผู้เสนอทฤษฎีอำนาจอธิปไตย (Sovereignty) โดยเขาได้กล่าวว่า "อำนาจอธิปไตยคืออำนาจสูงสุด เด็ดขาด และถาวรเหนือพลเมือง" (Bodin, 1992:1) แนวคิดนี้ได้วางรากฐานสำคัญของความเข้าใจเรื่องอำนาจอธิปไตยในยุคสมัยใหม่ ในขณะเดียวกัน โทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes) ได้เสนอแนวคิดเรื่องสัญญาประชาคมในงานเขียน "Leviathan" โดยเขาอธิบายว่ามนุษย์ยอมสละสิทธิบางประการให้แก่รัฐเพื่อแลกกับความมั่นคงปลอดภัย (Hobbes, 1991:120) แนวคิดนี้สนับสนุนการรวมศูนย์อำนาจของรัฐและการสร้างรัฐชาติที่เข้มแข็ง อิทธิพลของแนวคิดรัฐชาติปรากฏ

ชัดเจนในการก่อตั้งรัฐชาติทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงการล่มสลายของจักรวรรดิต่างๆ และการเกิดขึ้นของขบวนการชาตินิยมในศตวรรษที่ 19 และ 20 ตัวอย่างเช่น การรวมชาติอิตาลีและเยอรมนี และการเกิดขึ้นของรัฐชาติใหม่หลังการล่มสลายของจักรวรรดิออตโตมัน และจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี ทั้งนี้ แนวคิดรัฐชาติได้กลายเป็นหน่วยพื้นฐานของระบบระหว่างประเทศอันเป็นสภาพความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ ภายใต้สถานการณ์ความเป็นรัฐตามกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งเป็นผลแห่งการพัฒนาแนวคิดทางปรัชญาการเมืองสมัยใหม่

หลักความเสมอภาคของมนุษย์

ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ได้มีอิทธิพลอย่างมากต่อแนวคิดเรื่องความเสมอภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสร้างพื้นฐานทางความคิดที่นำไปสู่การเคลื่อนไหวเพื่อความเสมอภาคในมิติต่างๆ ของสังคม แนวคิดนี้มีรากฐานมาจากหลักการสำคัญของนักปรัชญายุคสมัยใหม่ที่เน้นย้ำถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเท่าเทียมกันตามธรรมชาติของมนุษย์ทุกคน ฌอง-ฌาคส์ รูสโซ (Jean-Jacques Rousseau) เสนอแนวคิดเรื่องความเสมอภาคไว้ในงานเขียนเรื่อง "The Social Contract" โดยกล่าวว่า "ภายใต้สัญญาประชาคมที่ดีพลเมืองทุกคนควรมีความเสมอภาคกัน ดังนั้นทุกคนจึงควรอยู่ภายใต้เงื่อนไขเดียวกันและควรได้รับสิทธิเดียวกันทั้งหมด" (Rousseau, 1997:61) แนวคิดนี้ได้กลายเป็นรากฐานสำคัญของการเรียกร้องความเสมอภาคในสังคมสมัยใหม่ ส่วนในด้านความเสมอภาคทางเพศ แมรี โวลส์ตันคราฟต์ (Mary Wollstonecraft) ได้เขียนงานสำคัญเรื่อง "A Vindication of the Rights of Woman" ซึ่งเรียกร้องให้สังคมตระหนักถึงความเสมอภาคระหว่างชายและหญิง โดยเฉพาะในด้านการศึกษาและโอกาสทางสังคม เธอกล่าวว่า "ไม่มีข้อสงสัยเลยว่าความแตกต่างทางร่างกายจะก่อให้เกิดความแตกต่างทางศีลธรรมด้วย" (Wollstonecraft, 2004:22) งานเขียนของเธอได้จุดประกายให้เกิดการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิสตรีในเวลาต่อมา ในขณะที่แนวคิดของจอห์น สจิวต์ มิลล์ (John Stuart Mill) มีอิทธิพลอย่างมากต่อการต่อต้านการเหยียดเชื้อชาติ มิลล์เสนอว่า "ความแตกต่างระหว่างมนุษย์ในด้านสติปัญญา หรือชาติพันธุ์ ไม่ควรเป็นเหตุผลในการปฏิบัติต่อพวกเขาอย่างไม่เท่าเทียมกัน" (Mill, 2001:91) แนวคิดนี้ได้กลายเป็นพื้นฐานสำคัญของการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิพลเมืองในหลายประเทศ จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่าหลักความเสมอภาคของมนุษย์เป็นแนวคิดสำคัญที่ได้รับอิทธิพลจากปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ซึ่งสะท้อนให้เห็นอิทธิพลของปรัชญาสมัยใหม่ที่มีต่อสังคมโลกยุคปัจจุบันอย่างแยกไม่ออก

โดยเฉพาะการพัฒนา นโยบาย การเคลื่อนไหวทางสังคม ประเด็นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียมทางเพศ การต่อต้านการเลือกปฏิบัติ และการส่งเสริมความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ

กล่าวได้ว่า ประชากรเมืองสมัยใหม่มีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งและกว้างขวางต่อโลกยุคปัจจุบัน แนวคิดและหลักการที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวได้หล่อหลอมและกำหนดรูปแบบของสถาบันทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่ปรากฏอยู่ปัจจุบัน นักปรัชญาสมัยใหม่ ได้เสนอแนวคิดที่ทำลายระบบความคิดเดิม และวางรากฐานสำหรับหลักการประชาธิปไตยสมัยใหม่ แนวคิดเหล่านี้รวมถึงทฤษฎีสัญญาประชาคม หลักการแบ่งแยกอำนาจ แนวคิดเรื่องสิทธิธรรมชาติของมนุษย์ การส่งเสริมความเสมอภาคทางสังคม และการพัฒนาระบบเศรษฐกิจแบบเสรีและสังคมนิยมสมัยใหม่

ความท้าทายของประชากรเมืองสมัยใหม่

ประชากรเมืองสมัยใหม่ แม้จะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาแนวคิดทางการเมืองและสังคม ทว่าก็ต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการในโลกยุคปัจจุบัน ความท้าทายเหล่านี้ไม่เพียงแต่ทดสอบความแข็งแกร่งของหลักการพื้นฐานเท่านั้น แต่ยังเรียกร้องให้มีการทบทวนและปรับปรุงแนวคิดให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ความขัดแย้งระหว่างสิทธิปัจเจกบุคคลกับผลประโยชน์ส่วนรวม

การสร้างสมดุลระหว่างสิทธิเสรีภาพของปัจเจกบุคคลกับผลประโยชน์ส่วนรวมของสังคม แนวคิดเสรีนิยม (Liberalism) ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของประชาธิปไตยสมัยใหม่ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคล ดังที่ จอห์น สจ๊วต มิลล์ ได้กล่าวไว้ในงานเขียนเรื่อง "On Liberty" ว่า "อิสรภาพของปัจเจกบุคคลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเองเป็นสิ่งที่สมบูรณ์ ปัจเจกบุคคลมีอำนาจสูงสุดเหนือร่างกายและจิตใจของตนเอง" (Mill, 2001:13) อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์ที่สิทธิของปัจเจกบุคคลอาจขัดแย้งกับผลประโยชน์ส่วนรวม เช่น ในกรณีของการระบาดของโรคติดต่อร้ายแรง การจำกัดเสรีภาพบางประการของปัจเจกบุคคลอาจเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อปกป้องสาธารณสุข ดังที่เห็นได้จากมาตรการล็อกดาวน์ในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 ความท้าทายนี้ได้กระตุ้นให้เกิดการถกเถียงอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับขอบเขตที่เหมาะสมของอำนาจรัฐในการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน นอกจากนี้ ประเด็นเรื่องความเป็นส่วนตัว (Privacy) ก็เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างของความขัดแย้งระหว่างสิทธิปัจเจกบุคคลกับผลประโยชน์ส่วนรวม ในขณะที่เทคโนโลยีการเฝ้าระวังสามารถช่วยเพิ่มความปลอดภัย

สาธารณะ แต่ก็อาจละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของประชาชน ดังที่ โซลอฟ ได้ชี้ให้เห็นว่า "ความท้าทายของความเป็นส่วนตัวในยุคดิจิทัลไม่ใช่เพียงการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล แต่เป็นการรักษาสมดุลระหว่างประโยชน์ของการใช้ข้อมูลกับการคุ้มครองสิทธิของปัจเจกบุคคล" (Solove, 2011:1) สะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ที่กำลังเผชิญกับความขัดแย้งระหว่างสิทธิปัจเจกบุคคลกับผลประโยชน์ส่วนรวม

การปรับใช้แนวคิดในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

การปรับใช้แนวคิดปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ซึ่งมีรากฐานจากวัฒนธรรมตะวันตกในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนาที่อาจมีค่านิยมและโครงสร้างทางสังคมที่แตกต่างออกไปเป็นสิ่งท้าทายการศึกษาของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ ตัวอย่าง เช่น แนวคิดเรื่องปัจเจกนิยม (Individualism) ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของเสรีนิยมตะวันตก แต่อาจขัดแย้งกับค่านิยมแบบรวมหมู่ (Collectivism) ในหลายสังคมเอเชีย ดังที่ อมาตยา เซน ได้ตั้งข้อสังเกตว่า "การมองว่าเสรีภาพและประชาธิปไตยเป็นค่านิยม 'ตะวันตก' ที่ขัดกับค่านิยม 'เอเชีย' นั้นเป็นการลดทอนความซับซ้อนของประวัติศาสตร์และความหลากหลายของแต่ละภูมิภาค" (Sen, 1999: 231) ซึ่งจะเห็นได้ว่าปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ซึ่งเป็นแนวคิดทางตะวันตกและเป็นรากฐานการปกครองแบบตะวันตกอาจมีความเหมาะสมตามสภาพบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของชาวตะวันตกแต่เมื่อแนวคิดนี้ได้แผ่หลายมายังโลกตะวันออก การปรับนำเอาไปใช้อาจประสบกับปัญหาความไม่สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรม เช่นในญี่ปุ่น แนวคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคลอาจมีน้ำหนักน้อยกว่าพันธะหน้าที่ที่มีต่อครอบครัวและสังคม การตัดสินใจทางการเมืองมักเป็นไปเพื่อรักษาความสามัคคีและกลมกลืน ไม่ใช่การแข่งขันเพื่อเอาชนะแบบตะวันตก หรือในสิงคโปร์ซึ่งมีการปกครองแบบประชาธิปไตยอำนาจนิยม รัฐมักให้ความสำคัญกับเสถียรภาพและความมั่นคงมากกว่าสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล เช่น มีการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมและวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล โดยอ้างความจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและการพัฒนาเศรษฐกิจ กรณีเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าการปลูกฝังแนวคิดประชาธิปไตยเสรีนิยมในสังคมที่มีวัฒนธรรมการเมืองแตกต่างออกไปนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายเสมอไป แต่ต้องอาศัยการปรับให้เข้ากับบริบท มิเช่นนั้นอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งและไร้เสถียรภาพทางการเมืองได้ลักษณะเช่นนี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการตีความและปรับใช้แนวคิดปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศที่นำไปใช้

ความท้าทายในการสร้างดุลยภาพระหว่างเสรีภาพและความมั่นคง

การสร้างดุลยภาพระหว่างเสรีภาพและความมั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ เช่น การก่อการร้าย อาชญากรรมไซเบอร์ และการแพร่กระจายของข้อมูลเท็จ ความขัดแย้งระหว่างเสรีภาพและความมั่นคงที่เป็นประเด็นถกเถียงมาอย่างยาวนานในปรัชญาการเมือง อย่างไรก็ตาม ในโลกยุคปัจจุบันที่ภัยคุกคามมีความซับซ้อนและไร้พรมแดนมากขึ้น การสร้างสมดุลระหว่างสองสิ่งนี้กลายเป็นความท้าทายที่ยิ่งใหญ่ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือกรณีของพระราชบัญญัติ USA PATRIOT Act ที่ออกมาหลังเหตุการณ์ 9/11 ในสหรัฐอเมริกา กฎหมายนี้ให้อำนาจรัฐในการสอดส่องและเฝ้าระวังประชาชนเพิ่มขึ้นเพื่อป้องกันการก่อการร้าย แต่ก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน ดังที่ คอลและเดมปีซี่ ได้ชี้ให้เห็นว่า "การแลกเสรีภาพกับความปลอดภัยเป็นทางเลือกที่ผิด เพราะเสรีภาพและความปลอดภัยไม่ใช่สิ่งที่ขัดแย้งกัน แต่เป็นสิ่งที่เสริมกัน" (Cole and Dempsey, 2006:3) ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นโจทย์สำคัญว่าระหว่างเสรีภาพกับความมั่นคงอะไรมีความสำคัญมากกว่ากัน ในขณะที่ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ให้คุณค่ากับเสรีภาพเป็นหลัก ดังนั้นหากสังคมโลกยุคปัจจุบันเลือกที่จะให้ความสำคัญสูงย่อมกระทบต่อเสรีภาพ ถ้าหากให้เสรีภาพเต็มที่มีความมั่นคงอาจจะได้รับผลกระทบ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการสร้างดุลยภาพระหว่างเสรีภาพและความมั่นคงเป็นประเด็นที่คู่ขนานกัน แม้ว่าเสรีภาพจะเป็นหัวใจสำคัญของแนวคิดเสรีนิยม แต่ในโลกที่เต็มไปด้วยภัยคุกคามรูปแบบใหม่นับประการ รัฐก็มีความจำเป็นต้องดำเนินมาตรการบางอย่างเพื่อปกป้องความปลอดภัยของประชาชน อย่างไรก็ตาม หากรัฐใช้อำนาจเกินขอบเขตในนามของความมั่นคง ก็อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของพลเมืองได้ การสร้างสมดุลระหว่างเสรีภาพและความมั่นคงจึงเป็นสิ่งที่ท้าทายต่อและปรัชญาการเมืองสมัยใหม่

ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

แม้ว่าปรัชญาการเมืองสมัยใหม่จะให้ความสำคัญกับความเสมอภาคทางการเมือง แต่ในทางปฏิบัติ ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจกลับส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความเสมอภาคทางการเมืองและโอกาสในชีวิต พิกเก็ตตี้ (Piketty, 2014) ในงานเขียนเรื่อง "Capital in the Twenty-First Century" ได้ชี้ให้เห็นว่าความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในปัจจุบันกำลังกลับไปสู่ระดับที่สูงเทียบเท่ากับยุคก่อนสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง สิ่งนี้ท้าทาย

หลักการพื้นฐานของประชาธิปไตยเสรีนิยมที่เชื่อในความเสมอภาคของโอกาส ความเหลื่อมล้ำส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตยและสถาบันทางการเมือง ดังที่ พัทนาม (Putnam, 2000) ได้ชี้ให้เห็นในงานเขียนเรื่อง "Bowling Alone" ว่าความไว้วางใจทางสังคมและการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีแนวโน้มลดลงในสังคมที่มีความเหลื่อมล้ำสูง ความท้าทายนี้เรียกร้องให้มีการทบทวนแนวคิดเรื่องความยุติธรรมทางสังคมและบทบาทของรัฐในการจัดการกับความเหลื่อมล้ำ โดยอาจต้องพิจารณาถึงแนวคิดใหม่ๆ เช่น รายได้พื้นฐานถ้วนหน้า (Universal Basic Income) หรือการปฏิรูประบบภาษีเพื่อลดช่องว่างทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นความท้าทายที่สำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ ปัญหานี้มีลักษณะข้ามพรมแดนและระยะยาว ซึ่งท้าทายกรอบความคิดแบบรัฐชาติ (Nation-state) และการเมืองที่มุ่งเน้นผลประโยชน์ระยะสั้น ดังที่ Garrett Hardin (1968) ได้ชี้ให้เห็นในบทความ "The Tragedy of the Commons" ว่า การแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวของแต่ละคนอาจนำไปสู่ความเสียหายร่วมกัน โดยเฉพาะในกรณีของทรัพยากรธรรมชาติ แนวคิดนี้ท้าทายหลักการของเสรีนิยมที่เน้นเสรีภาพส่วนบุคคลและกลไกตลาดเสรี และเรียกร้องให้มีการทบทวนบทบาทของรัฐและความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม จากสภาพดังกล่าวจะเห็นว่าปรัชญาการเมืองสมัยใหม่มีไม่สามารถตอบโจทย์สภาพปัญหาทางการเมืองและสังคมในยุคปัจจุบันได้อย่างสมบูรณ์ ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่มีสามารถตอบสนองต่อความหลากหลายของปัญหาและเงื่อนไขทางสังคมที่ซับซ้อนเหล่านี้ อันสะท้อนถึงความท้าทายที่มีต่อปรัชญาการเมืองสมัยใหม่อย่างเห็นได้ชัดเจน

กล่าวได้ว่า ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่เผชิญกับความท้าทาย ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมโลก ทั้งความขัดแย้งระหว่างสิทธิปัจเจกบุคคลกับผลประโยชน์ส่วนรวม การปรับใช้แนวคิดประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม การสร้างดุลยภาพระหว่างเสรีภาพและความมั่นคง รวมไปถึง ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมที่เพิ่มสูงขึ้นกำลังท้าทายหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตยและความยุติธรรมทางสังคม ความท้าทายเหล่านี้กระตุ้นเตือนให้นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ตระหนักในความจำเป็นในการประยุกต์ใช้แนวคิดของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

สรุป

ปรัชญาการเมืองเป็นองค์ประกอบสำคัญในการศึกษาวิชาการเมือง มีต้นกำเนิดจากปรัชญาปราชญ์ที่มุ่งแสวงหาสัจธรรมแห่งธรรมชาติ เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างกรอบความคิดอันเป็นรากฐานในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางการเมือง อีกทั้งยังช่วยให้คำนิยามที่ถูกต้องแม่นยำแก่ศัพท์เฉพาะทางการเมืองต่าง ๆ ทำให้สามารถทำความเข้าใจประวัติศาสตร์ผ่านมุมมองของบรรดานักปรัชญาทางการเมือง ในขณะที่ปรัชญาการเมืองในยุคโบราณให้ความสำคัญกับการค้นหาความจริงที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในประเด็นเรื่องคุณธรรม ระเบียบการปกครอง ตลอดจนคุณลักษณะของผู้ปกครองที่ดี ซึ่งให้หน้ากับคุณค่า ความเชื่อ และบรรทัดฐานเป็นสำคัญ ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นจริง มีความใกล้ชิดกับความเป็นทฤษฎีซึ่งมีฐานการแสวงหาความรู้ตามแนวทางวิทยาศาสตร์ คือการตัดปัสถานและคำนิยามออกคงเหลือเพียงแต่ศึกษาสภาพทางการเมืองที่อยู่พื้นฐานของความเป็นจริง ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ได้สร้างผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อการพัฒนาแนวคิดทางการเมืองและโครงสร้างการปกครองในโลกปัจจุบัน โดยมีส่วนสำคัญในการหล่อหลอมอุดมการณ์ทางการเมือง ตลอดจนการวางรากฐานสำหรับการจัดระเบียบรัฐสมัยใหม่ ทั้งในแง่ของโครงสร้างการปกครองและระบบกฎหมาย โดยให้ความสำคัญกับหลักการสิทธิ เสรีภาพ และการมีส่วนร่วมของประชาชนแนวคิดหลักอย่างทฤษฎีสัญญาประชาคม ลัทธิเสรีนิยม และหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ได้กลายเป็นหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบการปกครองและระบบการเมืองในยุคสมัยใหม่ อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกยุคปัจจุบัน ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่กำลังเผชิญกับความท้าทายหลายประการประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณา ได้แก่ การสร้างสมดุลระหว่างสิทธิส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม การประยุกต์ใช้หลักการประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนในสังคมพหุวัฒนธรรม การรักษาดุลยภาพระหว่างเสรีภาพและความมั่นคง ตลอดจนการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมที่ทวีความรุนแรงขึ้นซึ่งกำลังท้าทายหลักการพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยและแนวคิดความยุติธรรมทางสังคม เป็นความท้าทายของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่

เอกสารอ้างอิง

- พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. (2551). การแสวงหาความรู้ทางรัฐศาสตร์. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิเคราะห์และระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรารักษ์ เฉลิมพันธุ์ศักดิ์. (2551). แนวทางวิเคราะห์การเมืองเชิงปรัชญา. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิเคราะห์และระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิโรจ นาคชาติ. (2555). *ปรัชญาเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 17). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมบัติ จันทรวงศ์. (2556). *ปรัชญาการเมือง* (พิมพ์ครั้งที่ 31). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2519). *ลัทธิการเมือง*. ไทยวัฒนาพานิช.
- สรวิษฐ์ วงษ์สะอาด. (2561). ปฐมเหตุแห่งปรัชญาการเมือง. *Journal of Arts Management*, 2(2), 103-116.
- เสนีย์ คำสุข. (2551). สถานภาพ ขอบข่ายการวิเคราะห์การเมือง. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิเคราะห์และระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Aquinas, T. (1988). *On law, morality, and politics*. Hackett Publishing Company.
- Aristotle. (1998). *Politics* (C.D.C. Reeve, Trans.). Hackett Publishing Company.
- Bodin, J.(1992). *On sovereignty: Four chapters from The Six Books of the Commonwealth* (J.H. Franklin, Ed. & Trans.). Cambridge University Press.
- Cicero, M. T. (1998). *The republic and the laws* (N. Rudd, Trans.). Oxford University Press.
- Cole, D., & Dempsey, J. X. (2006). *Terrorism and the Constitution: Sacrificing civil liberties in the name of national security*. The New Press.
- Crosson, J. B. (2020). *Humanism and Enlightenment*. In A. B. Pinn (Ed.), *The Oxford handbook of humanism*. Oxford University Press.
- Gilbert, N., Graver, M., & McConnel, S. (2023). *Political philosophy and ethics*. Cambridge University Press.
- Hardin, G. (1968). The tragedy of the commons. *Science*, 162(3859), 1243-1248.
- Hobbes, T. (1991). *Leviathan* (R. Tuck, Ed.). Cambridge University Press.
- Locke, J. (1988). *Two treatises of government* (P. Laslett, Ed.). Cambridge University Press.

- Martin, T. R. (1996). *Ancient Greece*. Yale University Press.
- Mill, J. S. (2001). *On liberty*. Batoche Books.
- Miller, D. (2022). *Political philosophy, here & now*. Oxford University Press.
- Montesquieu, C. L. (1989). *The spirit of the laws*. Cambridge University Press
- Muhammad, Y. (2022). Political philosophy: A comparative analysis of Al-Farabi and Aristotle's thought. *Kawanua International Journal of Multicultural Studies*, 3(2), 44-51.
- Piketty, T. (2014). *Capital in the twenty-first century*. Harvard University Press.
- Plato. (2000). *The republic*. Cambridge University Press.
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. Simon & Schuster.
- Rousseau, J. J. (1997). *The social contract and other later political writings*. Cambridge University Press.
- Sen, A. (1999). *Development as freedom*. Oxford University Press.
- Solove, D. J. (2011). *Nothing to hide: The false tradeoff between privacy and security*. Yale University Press.
- Sujana, A. (2022). *An introduction to political philosophy*. Oxford University Press.
- St. Augustine. (2003). *City of God*. Penguin Classics.
- United Nations. (1948). *Universal declaration of human rights*. <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>.
- Wollstonecraft, M. (2004). *A vindication of the rights of woman*. Penguin.